

ಸಿಡಿಮದ್ದು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬೆದರುವ ಆನೆಗಳು ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳತ್ತ ನುಗ್ಗಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಚಾಮರಾಜನಗರದ ಎಡೆಯರಹಳ್ಳಿ- ದೊಡ್ಡಸಂಪಿಗೆ ಕಾರಿಡಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳು ಸಾಗಲು ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ-ಸತ್ಯಮಂಗಲ ಹೆದ್ದಾರಿ ಪಕ್ಕದ ಅತಿಯಾದ ಕೃಷಿ ಚಟುವಟಿಕೆ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಿಡಾರ್‌ನ ಅಗಲ ಬರಿ 500 ಮೀಟರ್ ಇದ್ದು, ಅಲ್ಲಿನ ಕಿಷ್ಕಿಂಧಯಂತಹ ವಾತಾವರಣ ಆನೆಗಳನ್ನು ಪೇಚಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಸಿದೆ.

ಗಜಪಡೆಯ ಕೆಲವು 'ಗೃಹ ವಲಯ'ಗಳಲ್ಲಿ ದಾರಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿಮೆಹೋದರೆ ಏನಂತೆ? ಮಿಕ್ಕ ಗುಂಪುಗಳ ಗೃಹ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ನೆಲೆ ಸಿಗಲಾರದೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾಡುತ್ತದೆ. 'ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನೂರು ಮನೆಗಳಿವೆ ಎಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ. ಭೂಕಂಪ ಸಂಭವಿಸಿ ಅಲ್ಲಿನ ಹತ್ತು ಮನೆಗಳು ನೆಲಸಮ ಆಗಿಬಿಡುತ್ತವೆ ಎಂತಲೂ ಅಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ. ಆ ಹತ್ತು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ಉಳಿದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ನೆಲೆ ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೇ? ಹೆಚ್ಚಂದರೆ 3-4 ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಲು ಅವಕಾಶ ಸಿಗಬಹುದು, ಅಲ್ಲವೆ? ಮನೆ ಕಳೆದುಕೊಂಡವರು ಒಂದೋ ಹೊಸಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇರೆ ನೆಲೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ಇಂತಹದ್ದೇ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆನೆ ಪರಿವಾರದಲ್ಲೂ ಇದೆ. ಒಂದು ವಂಶದ 'ಗೃಹ ವಲಯ'ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಾಸಿಸುವಂತಿಲ್ಲ' ಎಂದು ದೇಸಾಯಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಣ್ಣಿರೆಯಾದ ಕೊಂಡಿ

ಮದುಮಲ್ಯೆ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಆನೆ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಈ 'ಮಿಸ್ಸಿಂಗ್ ಲಿಂಕ್'ಗಳ ಪರಿಣಾಮದಿಂದ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳಿಗೆ, ತೋಟಗಳಿಗೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗುವ ಮೂಲಕ ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡುಗಳು ತಮ್ಮ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ಹೊರಹಾಕುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕೊಯಮತ್ತೂರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳ ಆಕ್ರೋಶಕ್ಕೆ ಮಾನವ ಜೀವಗಳು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಲಿ ಆಗುತ್ತಿವೆ.

ಆನೆಗಳು ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳಿಗೆ ನುಗ್ಗದಂತೆ ಅವುಗಳ ಮಾಲೀಕರು ಸುತ್ತಲೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಬೇಲಿ ಹಾಕುವುದು ಮಾಮೂಲಿ. ತಮ್ಮ ಪಥದ ಸಂಪರ್ಕ ಕಡಿದು ಹೋದಾಗ ರೊಚ್ಚಿಗೆಳುವ ಆನೆಗಳು ಕಾಡಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಎಸ್ಟೇಟ್‌ಗೆ ನುಗ್ಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಸಾವನ್ನಪ್ಪುತ್ತವೆ. ಮಾನವ-ಆನೆ ಸಂಘರ್ಷದ ಇನ್ನೊಂದು ಮುಖವಿದು. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಸರಾಸರಿ 200 ಜನರೂ, 50 ಆನೆಗಳೂ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗುವುದು ರೂಢಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೊಡಗಿನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಆನೆಗಳು ಅಸುನೀಗಿದ್ದು ನೆನಪಿರಬೇಕಲ್ಲವೇ?

ಜಾನುವಾರು ಮೇಯಿಸಲು, ಸೌದೆ, ಸೊಪ್ಪು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಇದೇ ಕಾಡನ್ನು ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆನೆಗಳಿಗಾಗಿ ಆದಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಒಕ್ಕಲೆಬ್ಬಿಸಲು ಹೋದರೆ ಅವರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗೇ ಬಿಟ್ಟರೆ ಸಂಘರ್ಷದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮತ್ತೆ ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ. ಬಲು ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಸಮಸ್ಯೆ ಇದು.

ಆನೆಗಳ ಕಾರಿಡಾರ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರೆಸಾರ್ಟ್‌ಗಳು, ಹೋಮ್ ಸ್ಟೇಟ್‌ಗಳ ಅಬ್ಬರ ಬೇರೆ. ಮಿಥುನ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅವರಂತಹ ಬಾಲಿವುಡ್ ನಟರೂ ವನ್ಯಜೀವಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರೆಸಾರ್ಟ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಪರಿಸರ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ (ಇಕೊ ಟೂರಿಸಂ) ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುವ ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನೀತಿಗಳಿಂದ ಕಾರಿಡಾರ್‌ಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಅಪಾಯ ಎದುರಾಗಿದೆ.

ಅಲೆದಾಟವೇ ಜೀವನಶೈಲಿ

'ಆನೆಗಳನ್ನು ಸೀಮಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನಿರ್ಬಂಧಿಸುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ಹಟ ಹುಂಬತನದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ, ನಿತ್ಯ ಅಲೆದಾಟವೇ ಈ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜೀವನ ಶೈಲಿ. ಅವುಗಳ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯರು ದಾಳಿ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದರೆ ಅವುಗಳು ತಿರುಗಿ ಬೀಳದೆ ಇರುತ್ತವೆಯೇ' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ ಆನೆ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂದೆ ನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಎಸ್.ಎಸ್. ಬಿಸ್ತಾ.

ತುಮಕೂರು, ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆಲೂರು ಮತ್ತು ಸಕಲೇಶಪುರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಆನೆಗಳ ಹಾವಳಿ ಕುರಿತು ವರದಿಗಳು ಬರುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮೂಲತಃ ಆನೆಗಳ ಆವಾಸಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಗಜಪಥಗಳು ಸಹ ಇಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಅವುಗಳು ಆ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದಾಂಗುಡಿ ಇಡುತ್ತಿರುವುದೇಕೆ? 'ಒಂದೆಡೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಹಾರದ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಸಿಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಬುದ್ಧಿವಂತ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳ ಹಾವಳಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದೆ' ಎಂದು ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವನ್ಯಜೀವಿ ತಜ್ಞ ಆರ್. ಸುಕುಮಾರ್.

ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ತೋಟದತ್ತ ನುಗ್ಗುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವುದು ತಂಡದಲ್ಲಿರುವ ಗಂಡು ಮರಿಯಾನೆಯಂತೆ! ಪುಂಡತನಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾದ ಈ ಗಂಡು ಮರಿಯಾನೆಗಳು ಭಯವಿಲ್ಲದೆ

